

[Lone Dybkjær]

Selv om miljøministeriet er ungt, er det trods alt også præget af sin historiske udvikling, og der kan derfor være grund til ligesom at kigge på tingene forfra og så spørge sig selv: hvis vi nu startede i dag og nulstillede alt det, vi har gjort, hvad ville vi så særligt satse på, hvordan ville prioriteringen egentlig så se ud?

Folketinget må med andre ord sikres et grundlag for at vurdere den stedfundne prioritering, og folketinget må have et handlingsprogram for en mere effektiv miljøindsats samt klar besked om, hvordan indsatsen skal finansieres. Dette handlingsprogram må også rumme et overblik over, hvordan amter og kommuner prioriterer, og en vurdering heraf. Kun på den måde kan vi få en mere reel miljødebat. For det er jo ikke smånsker, der er dukket op rundt omkring med hensyn til styrkelse af tilsyn, kontrol, personaleudvidelse osv.

Jeg ved godt, at en sådan prioritering er svær, og at vi ikke har politisk tradition for en sådan debat og for sådanne beslutninger. På den anden side klarer vi ikke opgaverne, hvis ikke vi forsøger. Alternativet bliver, at der enten bliver vigtige uløste opgaver, eller at udgifterne eksploderer. Som et eksempel, kan man sige, på prioritering kan jeg fremhæve Jens Kampmanns kronik i Jyllands-Posten i går, hvori han skriver: »En del af indsatsen er dyr, men det kan blive meget dyrere, hvis vi venter med den.«

At udskyde beslutninger på områder, der bliver endnu dyrere, og at lade udgifterne eksplodere, er lige uønskeligt. Derfor må ministeren hurtigst muligt komme med et konkret udspil, så vi får taget fat på opgaverne i den rigtige rækkefølge.

Inden jeg kommer med nogle overordnede bud på prioritering, vil jeg godt nævne nogle mere generelle problemer i forbindelse med miljøet og debatten omkring dem.

Skal vi opnå en mere tilbunds gående forståelse, må der tages udgangspunkt i, at det er fælles problemer. Vi er alle i samme båd, fordi vi lever vort liv under vilkår, der sammenlagt indebærer, at vi har store miljøproblemer både på det nationale og på det globale plan. Det er vort energiforbrug, vort forbrug af vaskemidler, bilkørsel, krav til billige fødevarer osv., der fører til forurening, nitratforurening, døende søer og have, affaldsproblemer og alle de andre miljøproble-

mer. Vi foretager os stort set ikke noget, uden at det har negative miljøkonsekvenser. Vi kan faktisk ikke engang tillade os at sige, at den, der sover, forurener ikke. Men det bliver først et problem, når vi bor så tæt, som vi gør, og forbruger så meget, som vi gør. Med andre ord: koncentration og mængder er hovedproblemer i forureningsudviklingen.

Men netop fordi vi alle er med, er det også forfalskning af debatten såvel at udråbe et enkelt erhverv til den store forureningsforbryder som på den anden side at fritage samme erhverv fra ansvaret. Vi er mange om ansvaret for forureningen, og det er vigtigt at fastholde dette og tage konsekvensen af det.

Kun at tage fat på løsningen af forureningen fra landbruget og industrien og så lade den private husholdning ude af betragtning vil ikke være rigtigt. Jeg siger ikke hermed, at vi alle har samme ansvar og alle har samme indflydelse; det ville også være forfalskning. Men vi er med alle sammen under en eller anden form.

Med fare for at blive angrebet for en helt forkert opfattelse af problemerne vil jeg derfor gerne prøve at sige lidt om, hvad jeg mener er vigtige prioriteringer.

Jeg tror faktisk, at et helt overordnet miljøproblem internationalt set er vores forbrug af energi, dvs. den varmekappe, vi kan risikere at få lagt uden om Jorden, og som kan føre til, at temperaturen stiger. Det vil jeg godt tage med her, for der er en tilbøjelighed til, at man, netop fordi det omfatter to forskellige ministerielle områder, så vurderer det enten ud fra en energimæssig eller ud fra en miljømæssig betragtning og ikke ud fra en samlet betragtning. Hver for sig er det muligt, at f.eks. besparelser og vedvarende energi ikke kan bære, men sammen er det helt sikkert, at de kan.

Blandt de kommende problemer af voldsomme dimensioner er uden tvivl genteknologien. Ministeren er selv inde på det i sin tale, idet han siger, at det, vi udvikler indenfor genteknologien, skal være til gavn for befolkningen og ikke ødelægge miljøet. Det er selvfølgelig så rigtigt, som det er sagt, og det kan man jo sige om så megen generel målsætning. Men jeg tror nok, vi skal et lille skridt ud over det. Genteknologien skal nok vise sig at være revolutionerende, og det skal nok vise sig, at den vil rejse problemer af